

TARTU HALDUSKOHUS
Tartu kohtumaja
K O H T U O T S U S
EESTI VABARIIGI NIMEL

Kohtuasja number	3-08-1217
Otsuse kuupäev	28. oktoober 2008
Kohtunik	Eda Muts
Kohtuasi	Ain Liiskmann'i kaebus Kagu Piirivalvepiirkonna vastu teises paikkonnas asuvale ametikohale nimetamise eest hüvituse väljamõistmise nõudes.
Asja läbivaatamise kuupäev	07. 10.2008
Menetlusosalised	Kaebuse esitaja Ain Liiskmann Vastustaja Kagu Piirivalvepiirkond
Resolutsioon	1.Jätta kaebus rahuldamata. 2. Õigusabikulud jätta poolte endi kanda.
Edasikaebamise kord	Kohtuotsuse peale võib esitada apellatsioonkaebuse Tartu Ringkonnakohtule 30 päeva jooksul kohtuotsuse avalikult teatavakstegemisest arvates. Apellatsioonkaebus võidakse lahendada kirjalikus menetluses, kui kaebuses ei taotleta selle lahendamist istungil.

Asjaolud ja menetluse käik

Kagu Piirivalvepiirkonna ülema 29.10.2007 käskkirjaga nr 1021P p 11 nimetati piirivalveveebel Ain Liiskmann Kagu Piirivalvepiirkonna Vastse-Roosa piirivalvekordoni piirivalvevanemveebli auastmega vanemallohvitseri ametikohale alates 05.11.2007.

Kagu Piirivalvepiirkonna ülema 28.12.2007a. käskkirjaga nr 1228P p 75 viidi Ain Liiskmann üle Luhamaa piirivalvekordoni veebli ametikohale alates 01.01.2008a. Käskkirja tutvustati A.Liiskmannile 21.01.2008.a.

31.märtsil 2008.a pöördus kaebuse esitaja kirjalikult Kagu Piirivalvepiirkonna ülema poole taotlusega maksta talle välja ATS § 41 sätestatud hüvitus seoses teises paikkonnas asuvale ametikohale üleviimisega.

Kagu Piirivalvepiirkonna kirjaga 27.05.2008a. nr 3.1.-7/749-2 vastati Ain Liiskmannile, et hüvitust ei maksta, kuna vastav nõue on aegunud - nõude aegumistähtaeg hakkas kulgema A. Liiskmannile üleviimise käskkirja tutvustamise päevast arvates. Vastuse kohaselt lõppes kaebuse esitamise ühekuuline tähtaeg 22.02.2008a., taotlus oli piirivalveasutusele esitatud 31.03.2008, seega enam kui üks kuu pärast nõude esitamise tähtaja möödumist.

26.06.2008 esitas Ain Liiskmann kaebuse halduskohtule.

Kaebuse põhjendused

Ain Liiskmann märgib kaebuses, et ta teenis kuni 31.detsembrini 2007.a Kagu Piirivalvepiirkonna Vastse-Roosa piirivalvekordoni allohvitseri ametikohal ning elas Võru maakonnas Varstu vallas Krabi külas.

Kagu Piirivalvepiirkonna ülema 28.detsembri 2007.a käskkirjaga nr 1228P punkti 75 kohaselt viidi kaebuse esitaja alates 01.jaanuarist 2008.a üle Luhamaa piirivalvekordoni veebli ametikohale ning ta vahetas oma elukohta.

Kuigi Avaliku teenistuse seadus (ATS) § 41 näeb ette ametnikule teises paikkonnas asuvale ametikohale nimetamise korral hüvitusena ühe kuu palga, ei makstud A.Liiskmannile nimetatud hüvitust.

31.märtsil 2008.a pöördus kaebuse esitaja kirjalikult Kagu Piirivalvepiirkonna ülema poole taotlusega maksta talle välja ATS § 41 sätestatud hüvitus. 27.mai 2008.a teatas Kagu Piirivalvepiirkonna ülem piirivalvekolonelleitnant T.Reinup kaebuse esitajale, et hüvitust talle ei maksta, kuna vastav nõue olevat aegunud.

A.Liiskmann leiab, et Kagu Piirivalvepiirkonna ülema keeldumise hüvituse väljamaksmisest on ebaseaduslik ning põhjendamatu.

Kaebuse esitaja nõue põhineb ATS §-s 41 sätestatud tööandja kohustusel tasuda ametnikule teise paikkonda üleviimise eest hüvitusena ühe kuu palk. Uus teenistuskohast asub endisest elukohast Krabi külas enam kui 50 kilomeetri kaugusel ning seoses uue teenistuskohaga asus ta elama Võru linna. Seega oli tegemist kaebaja nimetamisega teises paikkonnas asuvale ametikohale. Vastustaja seisukoht nõude aegumise kohta ei põhine seadusel ning rikub kaebaja õigusi, kuna jätab kaebaja ebaseaduslikult ilma Avaliku teenistuse seaduses sätestatud hüvitusest.

Arusaamatu ning eksitav on vastustaja seletuses esitatud väide nagu vaidlustaks A.Liiskmann Kagu Piirivalvepiirkonna ülema 28.detsembri 2007.a käskkirja või nagu rikuks nimetatud käskkiri tema õigust saada hüvitist ning kaebuse esitamise tähtaega tuleks arvestada käskkirjaga tutvumisest. Eelnimetatud käskkiri käsitleb vaid piirivalveametnike üleviimist ning ei reguleeri küsimust, kas ja millises ulatuses tuleks maksta selle eest hüvitist.

Kaebuse esitajal oli põhjendatud ootus, et Siseministeeriumi haldusalas olev riigiamet käitub seaduslikult ning otseselt seadusest tulenev hüvitus makstakse üle viidud ametnikele välja esimesel võimalusel. Seega oli alus eeldada, et Kagu Piirivalvepiirkonna ülem annab välja hüvitiste maksmise kohta täiendava haldusakti.

Individuaalse töövaidluse lahendamise seaduse § 6 lg 3 sätestab, et palga maksmise nõude esitamise tähtaeg töövaidluskomisjoni või kohtusse pöördumiseks on kolm aastat. Sama seaduse § 7 lg 1 kohaselt algab nõude esitamise tähtaeg järgmisel päeval pärast selle päeva saabumist või sündmuse toimumist, mil töötaja või tööandja sai või pidi saada teada oma õiguse rikkumisest.

Seadus ei määratle, millise aja jooksul tuleb teise paikkonda üleviimise eest ette nähtud hüvitus välja maksta.

Riigikohtu 15.oktoobri 2002.a otsuse kohaselt haldusasjas nr 3-3-1-48-02 ei saa HKMS § 7 lg 1 esimesest lausest tulenevalt kaebuse esitamise tähtaeg hakata kulgema varem, kui mõistlikult käituval kaebajal on võimalik leida, et rikutakse tema õigusi või piiratakse tema vabadusi. Kaebuse esitaja ei saanud mõistlikult eeldada, et Kagu piirivalvepiirkonna juhtkond püüab teadlikult hoiduda ATS § 41 nõuete täitmisest, ei anna välja vastavat haldusakti, väldib igati hüvituse maksmise teemat ning viitab hiljem nõude aegumisele. Kõike eeltoodut arvestades leiab kaebuse esitaja, et tema kaebus on esitatud tähtaegselt. Kuna kaebus on esitatud tähtaegselt ning vastustaja ei ole sellele sisulisi vastuväiteid esitanud, siis palub Ain Liiskmann tema kaebus rahuldada, välja mõista hüvitis teise paikkonda üleviimise eest ning panna kõik kohtukulud vastustaja kanda.

Vastustaja vastuväited

Juhindudes ATS § 160 lõikest 1 leiab vastustaja, et kaebajal oli teenistusalastes küsimuses antud käskkirjade, korralduste, otsuste ning sooritatud toimingute peale õigus esitada kaebus ühe kuu jooksul arvates päevast, mil isik sai teada või pidi teada saada oma õiguste või vabaduste rikkumisest. Antud kaebus on esitatud tähtaja rikkumisega, mistõttu kuulub menetlus antud asjas lõpetamisele HKMS § 12 lõike 3 alusel.

Antud asjas on tegemist teenistusalases küsimuses tekkinud vaidlusega. Piirivalveteenistuse seadus (PvTS) ei reguleeri vaidluste lahendamise korda teenistusalastes küsimustes. PvTS § 1 lg 2 kohaselt laieneb piirivalveteenistusele avaliku teenistuse seadus PvTS-ist tulenevate erisustega. Seega tuleb kaebetähtaja küsimuste lahendamisel teenistusalastes vaidlustes lähtuda ATS-i 13. peatükis sätestatust.

Juhindudes Riigikohtu halduskolleegiumi määrustest haldusasjas nr 3-3-1-52-00 ja 3-3-1-71-02 tuleb antud asjas kaebetähtajast kinnipidamise hindamisel lähtuda kuni 31.12.1999. aastani kehtinud halduskohtumenetluse seadustiku § 7 lõikest 1, mis sätestas halduskohtusse pöördumiseks ühekuulise tähtaja. Kuni 31. detsembrini 1999a. kehtinud HKMS redaktsiooni § 7 lõige 1 sätestas, et kaebus või protest esitatakse halduskohtule seaduses sätestatud tähtajal, kui aga seaduses sellist tähtaega sätestatud ei ole, siis ühe kuu jooksul arvates päevast, mil isik sai teada või pidi teada saada oma õiguste või vabaduste rikkumisest. Üldjuhul loetakse õiguste rikkumisest teadasaamise päevaks päev, millal isikule sai haldusakt teatavaks, või päev, mil pidi sooritatama toiming.

Vabariigi Valitsuse 9.01.1996a. määrus nr 5 (edaspidi Määrus) kehtestab ATS § 41 alusel teises paikkonnas asuvale ametikohale nimetatud ametnikule hüvituse määramise korra. Määruse p. 3 järgi on ühekordse hüvituse maksmise aluseks riigiametniku ametisse nimetamise käskkiri (korraldus). Seega tulenes Määruse p-st 3, et teisele ametikohale üleviimise käskkirjas tuli märkida muuhulgas kogu teave makstava hüvituse kohta. Kagu Piirivalvepiirkonna ülema 28.12.2007a. käskkiri nr 1228P ei sisalda teavet selle kohta, et A. Liiskmannile makstakse hüvitust seoses teises paikkonnas asuvale ametikohale nimetamisega.

Hüvituse väljamaksmise aluseks oleva käskkirjaga tutvumisel 21.01.2008a. ja selles hüvituse suuruse ja väljamaksmise aja kohta teabe puudumisest pidi A. Liiskmann teada saada, et ametiasutus ei ole võtnud endale kohustust hüvitise maksmiseks A. Liiskmannile, millest A.

Liiskmann pidi järelutama oma õiguste rikkumist. Osundatud käskkirjaga mitterõustumisel pidi A. Liiskmanni ATS § 160 lõikest 1 tuleneva ühekuulise tähtaja jooksul pöörduma kaebusega halduskohtusse, vaidlustama käskkirja osas, milles see ei vasta Määrusele ja nõudma hüvituse väljamaksmist ATS § 41 alusel. Ühekuuline kaebeõiguse tähtaeg lõppes 22.02.2008a. (TsÜS § 135 lg 1 ja 2). A. Liiskmann ei esitanud ettenähtud tähtajal kaebust halduskohtule, kuigi alates 21.01.2008a., s.o. käskkirjaga tutvumise päevast, pidi tal olema teada, et ametiasutus ei ole võtnud endale kohustust talle hüvituse maksmiseks.

Kinnituse selle kohta, et välja antud käskkiri ilma teabeta hüvituse väljamaksmise kohta tegelikult võibki rikkuda A. Liiskmanni õigust hüvituse saamiseks, sai A. Liiskmann ka kaebeõiguse ajal, s.o. 8.02.2008a., mil tema arveldusarvele laekus ainult jaanuarikuu palk, kuid mitte hüvitus ATS § 41 järgi. Sisekorraeskirjades ettenähtud iga kuu 10. kuupäevaks ei tehta ametnikele ainult palgaga seotud väljamakseid, vaid kõik eelmise kuuga seonduvad väljamaksed, välja arvatud ametniku tähtpäevadega seotud preemiad ja lõpparved. Seega, kui Kagu Piirivalvepiirkond oleks võtnud endale kohustuse hüvituse väljamaksmiseks, oleks alates 1.01.2008a. teises paikkonnas asuvale ametikohale nimetamise eest ettenähtud hüvituse väljamaksmine toimunud jaanuarikuu palga maksmise päeval, s.o. hiljemalt 10.02.2008a. Hüvituse väljamaksmist ei toimunud, mida kinnitab Ain Liiskmanni jaanuarikuu palga teatis ja raamatupidamise õiend selle kohta, et 8.02.2008a. kanti A. Liiskmanni pangakontole jaanuarikuu palk. Seega oleks pidanud A. Liiskmannile ühekuulise kaebeõiguse tähtaja jooksul olema veelkord selgeks saanud, et hüvituse väljamaksmist seoses üleviimisega ei toimu. Ametnik ei olnud hoolas ega kasutanud õigeaegselt kohaseid õiguskaitse võimalusi, kuigi rikkumise olemasolu pidi talle olema teada juba 21.01.2008a., s.o. üleviimise käskkirjaga tutvumise päevast.

Määruse kohaselt on hüvituse maksmise aluseks üleviimise käskkiri (p. 3). Määrusest ei tulene, et hüvituse maksmise eelduseks on ametniku enda vastavasisuline taotlus. Seega ei saa kaebaja 31.03.2008a. taotlust hüvituse väljamaksmiseks hinnata kui hüvituse väljamaksmise alusdokumenti. Sellest tulenevalt ei ole ka Kagu Piirivalvepiirkonna ülema vastus 27.05.2008a. nr 3.1.-7/749-2 A. Liiskmannile hinnatav HKMS § 9 lõikes 2 ettenähtud keeldumise otsuse teatavakstegemisenä, vaid kirjavahetusena A. Liiskmanniga. Eeltoodu alusel on vastustaja seisukohal, et HKMS § 9 lg 2 kohaldamine ei ole antud juhul põhjendatud.

Kagu Piirivalvepiirkonna kiri 27.05.2008a. nr 3.1.-7/749-2 on vastus A. Liiskmanni kirjale 31.03.2008a. A. Liiskmanni pöördumist Kagu Piirivalvepiirkonna ülema poole 31.03.2008a. nõudega hüvitus välja maksta, saab hinnata kui katset lahendada vaidlus kohtuväliselt. Vastustaja arvates on oluline, et ka kohtuväline avaldus teenistusalases küsimuses ei olnud esitatud halduskohtusse pöördumiseks ettenähtud aja jooksul, s.o. kuni 22.02.2008a., vaid rohkem kui kuu aega hiljem.

Riigikohtu halduskolleegiumi 9.05.2008a. otsuse p-s 11 haldusasjas nr 3-3-1-22-08 on riigikohus asunud seisukohale, et HKMS § 9 lg 3 ei lükka kaebetähtaja kulgemist edasi igasuguse kohtuvälise vaidluse lahendamise katse korral. Silmas peetakse vaid seadusega reguleeritud kohtueelset menetlust (nt. vaidemenetlust), mitte aga kirjavahetust või läbirääkimisi väljaspool seaduses ettenähtud õiguskaitsemenetlust. Riigikohtu halduskolleegiumi 4.04.2003a. otsuse p-s 11 haldusasjas nr 3-3-1-32-03 on märgitud, et kohtuelse menetlusena peetakse HKMS § 9 lõikes 3 esmajoones silmas HMS 5. peatükis reguleeritud vaidemenetlust, aga ka eriseadusega reguleeritud kohtuelse vaidlust. ATS 13.

peatükk ei näe ette kohtuvälist vaidluse lahendamise korda, s.h. vaidemenetlust, ega sätesta, et tähtaeg peatuks ajaks, mil vaidlust lahendatakse teenistusandjaga kohtuväliselt. Seega on antud juhul välistatud ka HKMS § 9 lg 3 rakendamine.

Kaebaja on esitanud nõude hüvituse väljamaksmiseks seoses teises paikkonnas asuvale ametikohale üleviimisega. Arvestades palgaseaduse §-s 2 toodud palgadeфинitsiooni ja PvTS §-s 41 toodud piirivalvepalga definitsiooni, ei ole teises paikkonnas asuvale ametikohale üleviimise hüvitus palk. Seetõttu ei ole antud juhul kohaldatav ka individuaalse töövaidluse lahendamise seaduse § 6 lõikes 3 ettenähtud palga nõude esitamise kolmeaastane tähtaeg (Riigikohtu halduskolleegiumi otsus haldusajast nr 3-3-1-11-04), vaid rakendamisele kuulub ATS § 160 lõikes 1 ettenähtud ühekuuline tähtaeg õiguse rikkumise päevast arvates.

Riigikohtu halduskolleegium on oma 9.03.2004a. lahendis nr 3-3-1-11-04 rõhutanud, et palga maksmist puudutatavates küsimustes tuleb ka ametnikel endil üles näidata hoolsust, et võimalikult väikese viivitusega avastada palga ebaõigest maksmisest tulenev õiguste rikkumine ning kasutada õigeaegselt kohaseid õiguskaitse võimalusi. Sisuliselt saab eelneva riigikohtu seisukoha palgaküsimuses kanda üle ka hüvituse väljamaksmise küsimusele, s.t. ametnik peab ise näitama üles head tahet ja hoolsust ametiasutuse teavitamisel. Kui ametnik ei ole hoolas ning ei teata rikkumisest mõistliku aja jooksul peale selle avastamist, ega pöördu nõudega kohtusse, siis isiku nõue aegub. See tähendab, et isikul on võimalik esitada nõue, kuid kohustatud isik võib keelduda nõuet täitmast, väites, et see on aegunud. A. Liiskmann ei näidanud üles hoolikust ega nõudnud õigeaegselt hüvituse maksmist.

Eeltoodud põhjendustel on vastustaja seisukohal, et A. Liiskmanni teenistusajal küsimuses 26.06.2008a. esitatud kaebus teises paikkonnas asuvale ametikohale nimetamise eest hüvituse väljamaksmise nõudes on esitatud ATS § 160 lõikes 1 ettenähtud kaebetähtaega rikkudes.

Kohtu põhjendused ja otsus

Kohus, ära kuulanud menetlusosaliste seletused ja läbi vaadanud toimiku materjalid, leiab, et kaebus ei kuulu rahuldamisele.

I Kaebuse tähtaegsus

Vastustaja on oma kirjalikus vastuses esitanud seisukoha, et A. Liiskmann on esitanud kaebuse kohtusse tähtaega rikkudes, mistõttu tuleb asjas menetlus lõpetada HKMS § 12 lg 3 alusel. Samal seisukohal oli vastustaja ka kohtuistungil. Nimelt leiab vastustaja, et tulenevalt ATS § 160 lõikest 1 on teenistusajal küsimustes antud käskkirjade, korralduste, otsuste ning sooritatud toimingute peale õigus esitada kaebus kohtusse ühe kuu jooksul arvates päevast, mil isik sai teada või pidi teada saada oma õiguste või vabaduste rikkumisest. Kaebaja oli saanud oma õiguste rikkumisest teada Kagu Piirivalvepiirkonna ülema 28.12.2007 käskkirja nr 1228P kättesaamisel, mis toimus 21.01.2008.a. Kaebus kohtusse esitati 26.06.2008.a.

Kohus vastustaja seisukohaga ei nõustu.

Avaliku teenistuse seaduse § 160 lg. 1 sätestab, et ametnikul on Halduskohtumenetluse seadustiku §-s 7 lg. 1 sätestatud ühekuulise tähtaja jooksul õigus esitada kaebusi halduskohtule teenistusajal küsimustes antud käskkirjade, korralduste ja otsuste ning sooritatud toimingute peale. See Avaliku teenistuse seaduse säte on kehtiv ka pärast

Halduskohtumenetluse seadustiku uue redaktsiooni jõustumist 1. jaanuaril 2000. Õige on vastustaja seisukoht, et ka käesoleval ajal tuleb teenistusalastes küsimustes halduskohtusse pöördumise tähtaja osas kohaldada kuni 31. detsembrini 1999 kehtinud

Halduskohtumenetluse seadustiku redaktsiooni § 7 lõiget 1.

Kuni 31. detsembrini 1999 kehtinud Halduskohtumenetluse seadustiku redaktsiooni § 7 lg. 1 sätestas, et kaebus või protest esitatakse halduskohtule seaduses sätestatud tähtajal, kui aga seaduses sellist tähtaega sätestatud ei ole, siis ühe kuu jooksul arvates päevast, mil isik sai teada või pidi teada saama oma õiguste või vabaduste rikkumisest.

A. Liiskmann leiab, et Kagu Piirivalvepiirkond on õigusvastaselt keeldunud talle välja maksmast ATS § 41 alusel ettenähtud hüvitist seoses teise paikkonda asuvale ametikohale nimetamisega. Kaebaja väitel sai ta oma õiguste rikkumisest teada pärast 27.05. 2008, kui ta sai kätte vastustaja 27.05.2008 kirja nr 3.1-7/749-2.

Kohus on seisukohal, et antud juhul on A.Liiskmann esitanud kaebuse vastavalt nii ATS § 160 lõikes 1 kui HKMS § 9 lõikes 2 sätestatud tähtaegu. Kaebuse esitaja sai asjaolust, et talle ei maksta ATS § 41 ettenähtud hüvitust, teada vastustaja 27.05.2008 keelduvast kirjast, mitte vastustaja 21.12.2007 käskkirja kättesaamisel, so 21.01.2008.a. Kohus nõustub kaebuse esitajaga, et kaebuse esitaja õigusi ei rikkunud ülema 28.12.2007 käskkiri tema üleviimise kohta ja ta ei pidanud seda käskkirja 1 kuu jooksul vaidlustama. Kaebuse esitaja oli nõus üleviimisega, muid asjaolusid selles käskkirjas reguleeritud ei olnud. ATS § 41 märgib, et teises paikkonnas asuvale ametikohale nimetamise korral makstakse riigiametnikule hüvitusena ühe kuu ametipalk, sätestamata, millal see tuleb välja maksta.

Vabariigi Valitsuse 09.01.1996.a määruse nr 5 „Riigiametniku teises paikkonnas ametikohale nimetamisel ametniku ja tema perekonnaliikmete sõidu- ja varaveokulude hüvitamise korra kinnitamine“ punkt 3 sätestab, et ühekordse hüvitise maksmise aluseks on riigiametniku ametisse nimetamise käskkiri (korraldus). Sõidu- ja varaveokulud tasutakse maksedokumentide alusel. See tähendab, et ametniku ametisse nimetamise käskkirjast tulenevalt tekib ametnikul õigus saada ühekordset hüvitist ja riigiasutusel tekib kohustus nimetatud hüvitist ametnikule maksta. Ka selles määruses ei ole sätestatud hüvitise väljamaksmise aega, pole märgitud kas hüvitust makstakse kümne päeva, ühe kuu või kolme kuu jooksul ning millisest tähtajast alates, kas üleviimisest alates või üleviimise käskkirja teatavaks tegemisest arvates. Ühekordse hüvitise väljamaksmine võib olla märgitud samas käskkirjas, kuid võib olla reguleeritud ka eraldi käskkirjaga. Ka sõidu- ja varaveokulude saamise õigus tekib nende kuludokumentide esitamise korral ehk nende alusel, kuid nende väljamaksmiseks tuleb ikkagi välja anda konkreetne käskkiri või korraldus. Antud juhul saab järeldada, et Kagu Piirivalvepiirkond, teades ise, et just teisele ametikohale nimetamise käskkirjas tuleb reguleerida ka hüvitise maksmine või mittemaksmine, kuid jättes selle tegemata, hiljem aga põhjendades hüvitise mittemaksmist nõuete aegumisega, on teadlikult püüdnud vältida hüvituse maksmist. Lisaks märgib kohus, et HKMS ei näe üldse võimalust menetlust lõpetada või jätta asi läbivaatamata nõude aegumise tõttu.

Kokkuvõtvalt märgib kohus, et kuna õigusaktides ei ole määratud, millise tähtaja jooksul tuleb ametnikule teise paikkonda ametisse nimetamise korral ühekordne hüvitust välja maksta, pöördus kaebuse esitaja põhjendatult ise vastustaja poole hüvituse väljamaksmise taotlusega. Põhjendamatud on seejuures vastustajapoolsed etteheited kaebuse esitajale, et viimane ei ole üles näidanud head tahet ja rikkunud hoolsusnõuet ega pole vastustajat õigeaegselt teavitanud oma õiguste rikkumisest. Kui vastustaja oli teadlik hüvituse väljamaksmise kohustusest, siis tuli see ka õigeaegselt välja maksta, mitte jääma lootma taotluste võimalikele aegumistele. Kohus on seisukohal, et A.Liiskmann sai oma õiguste

rikkumisest, sellest, et Kagu Piirivalvepiirkond keeldub hüvitise väljamaksmisest teada viimase 27.05.2008 kirjast. Sellest ajast algas ka kaebetähtaeg. Kaebus on esitatud kohtusse 25.06.2008. ehk tähtaegselt.

II Kagu Piirivalve kohustusest hüvitise väljamaksmiseks.

Antud asjas on vaidlusaluseks küsimuseks ATS § 41 kohaldamine, s.o kas kaebuse esitajal on õigus saada teisele ametikohale nimetamise eest hüvitust ühe kuu ametipalga ulatuses ja kas sellest tulenevalt on vastustajal kohustus kaebajale nimetatud hüvitis välja maksta.

ATS § 41 sätestab, et teises paikkonnas asuvale ametikohale nimetamise korral makstakse riigiametnikule hüvitusena ühe kuu ametipalk uuel ametikohal, kui see on suurem riigiametniku viimasest ametipalgast. Kui ametipalk uuel ametikohal on väiksem riigiametniku viimasest ametipalgast, siis makstakse hüvitusena riigiametniku viimase ametipalga suurune summa. Lisaks hüvitatakse ametniku ja tema perekonnaliikmete sõidu- ja varaveokulud Vabariigi Valitsuse määrusega kehtestatud tingimustel, ulatuses ja korras. Piirivalveteenistusseadus (PvTS), mis sätestab piirivalveteenistuse korralduse ja piirivalveametnike õigusliku seisundi, ise piirivalveametnike teise paikkonda üleviimisel hüvituse maksmist ei reguleeri.

PvTS § 1 lg 2 kohaselt laieneb piirivalveteenistusele avaliku teenistuse seadus PvTS-st tulenevate erisustega. Mõistet „teine paikkond“ ei ava ei Avaliku teenistuse seadus“ ega Piirivalveteenistusseadus. Kuid tõlgendades ATS § 41 tervikuna, saab järeldada, et teise paikkonda asuvale ametikohale nimetamine peaks kaasa tooma ametniku elukoha vahetuse, kuna selles on kirjas, et lisaks hüvitatakse ametniku ja tema perekonnaliikmete sõidu- ja varaveokulud. Ametniku ja tema perekonnaliikmete sõidu- ja varaveokulude hüvitamine saab toimuda ainult elukoha vahetuse tulemusena.

Piirivalveteenistuse seaduse § 31 lg 1 lubab piirivalveametnikku viia teisele ametikohale ilma tema nõusolekuta ainult siis, kui see ei too kaasa elukohavahetust. Seega saab ATS § 41 ja PvTS § 31 lg 1 koosmõjust järeldada, et piirivalveametnik on teises paikkonnas asuvale ametikohale, mis annab aluse hüvituse saamiseks, nimetatud siis, kui see toob kaasa või on kaasa toonud ametniku elukoha vahetuse. Piirivalveteenistus on avaliku teenistuse eriliik, seega saab piirivalveametnike suhtes kohaldada Avaliku teenistuse seadusest tulenevat regulatsiooni Piirivalveteenistusseadusest tulenevate erisustega. Kohus on seisukohal, et piirivalveametniku nimetamisega teises paikkonnas asuvale ametikohale on tegemist ainult siis, kui sellest on tulenenud piirivalveametniku elukoha vahetus. Tulenevalt piirivalveteenistuse eripärast ei saa piirivalveametniku igat teisele ametikohale nimetamist lugeda automaatselt teise paikkonda ametisse nimetamiseks. Et lugeda piirivalveametnik nimetatuks ametisse teises paikkonnas asuvale ametikohale, peab see kaasa tooma elukoha vahetuse.

Vastustaja esindaja seletuse kohaselt oli kaebuse esitajal õigus saada hüvitust sõltumata tema elukohast või selle muutusest, kuid taotlus hüvitise väljamaksmiseks oli esitatud mittetähtaegselt.

Kaebaja seletuse kohaselt elas ta Vastse-Roosa piirivalvekordonis ametis olles Võru maakonnas Varstu vallas Krabi külas. Luhamaale üleviimisel oli ta elama asunud Võru linna, Sulevi 12, antud elamu oli olnud tal olemas ka enne üleviimist. Luhamaa piirivalvekordonis oli ta teenistuses olnud kuni 15.09.2008, kust lahkus, kuna tööl käimine

Võrust oli tülikas ja vahemaa oli pikk. Peale teenistusest lahkumist elab ta jälle Varstu vallas Krabi külas.

Kohus on seisukohal, et A.Liiskmanni nimetamine teenistusse Luhamaa piirivalvekordonisse ei toonud kaasa tema elukoha vahetust, mis on eeldus vaidlusaluse hüvituse maksmiseks. Kohus ei loe kaebaja ajutist elama asumist Varstu vallast Võru linna Sulevi 12 kaebaja elukoha vahetuseks, mis annaks õiguse taotletud hüvitusele. Kaebuse esitaja seletuse kohaselt oli elamu Sulevi 12 tema omandis olemas juba varem. Kaebaja asus peale üleviimist kasutama seda elukohta kui vähesel määral lähemat elukohta Luhamaale tööl käimiseks. Kuid nähtuvalt edasisest asjade käigust, lahkus kaebaja teenistusest just seetõttu, et ka Võrust teenistuses käimine oli ikkagi liiga kauge ja tülikas. Antud juhul ei toonud teise paikkonda ametisse nimetamine kaasa kaebaja sellist elukoha muutust, mis oleks olnud sobilik tööl käimiseks uuel ametikohal, seega ei saa seda lugeda, et kaebaja nimetamine teenistusse Luhamaa kordonisse, tingis kaebaja elukoha vahetuse. Kohus leiab, et PvTS § 31 lg 1 mõtte kohaselt saab piirivalveametnikku lugeda teise paikkonda üleviiduks ainult siis, kui konkreetne üleviimine tingis elukoha vahetuse. Nähtuvalt kinnisturegistri väljavõttest, kuulus Sulevi 12 kinnistu kaebuse esitaja kaasomandisse alates 2004 aastast, alates 22.08.2008 aga kaebaja ainuomandisse. Arvestades eeltoodut jätab kohus kaebuse rahuldamata.

Kaebuse esitaja on esitanud taotluse välja mõista vastustajalt õigusabikulud 3540 krooni. krooni, õigusabikulude tasumist on tõendatud Advokaadibüroo Valge & Uiga juhataja poolt allkirjastatud õiendiga. Vastustaja Kagu Piirivalvepiirkond taotleb välja mõista kaebuse esitajalt õigusabikulud 19824 krooni, arve juurde on esitatud väljavõte maksekorraldusest arve tasumise kohta.

HKMS § 92 lg 1 kohaselt kannab menetluskulud pool, kelle kahjuks otsus tehti. Kuna kohus kaebust ei rahulda, jäävad kaebuse esitaja poolt kantud menetluskulud tema enda kanda. Seetõttu ei pea kohus vajalikuks hinnata ka kas esitatud dokumendid annavad alust lugeda taotletud kulusid kantud kuludeks.

Vastustaja taotlus on välja mõista kaebuse esitajalt Ain Liiskmannilt õigusabikulud summas 19 824 krooni ehk Kagu Piirivalveameti kulutused õigusabikuludele samas küsimuses on olnud 5,6 korda suuremad kui kaebuse esitaja kulutused õigusabile.

HKMS § 92 lg 10 sätestab, et kohus võib jätta kulud täielikult või osaliselt poolte endi kanda, kui vastaspoole kulude väljamõistmine poolelt, kelle kahjuks otsus tehti, oleks tema suhtes äärmiselt ebaõiglane või ebamõistlik. Kohus on antud juhul seisukohal, et vastustaja poolt kantud õigusabikulude väljamõistmine füüsilisest isikust kaebuse esitajalt avaliku võimu kasuks oleks äärmiselt ebaõiglane. Nii on Riigikohtu halduskolleegium mitmetes lahendites väljendanud põhimõtet, et üldjuhul tuleb eeldada, et teenistusalastes küsimustes antud haldusakte peab ametiasutus olema suuteline kaitsma kohtus oma ametnike kaudu, kasutamata advokaadi abi. Kohus on seisukohal, et antud küsimus ei vajanud vastustaja poolt välise õigusabiteenuse kasutamist. Vastustaja on enne kohtumenetlust ilma advokaadi abita kaebaja hüvitise taotlust lahendanud ja sellele vastanud, mis tähendab, et asutuse enda ametnikud on olnud pädevad küsimust lahendama ilma välise õigusabita. Arvestades eeltoodut jätab kohus vastustaja poolt kantud õigusabikulud vastustaja enda kanda.

Eda Muts
kohtunik

